

Inatsisartut Suleriaasianni § 33, imm. 3, nr. 1 naapertorlugu Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffianni Inatsisartut aallartitaannut siulittaasup Lars-Emil Johansenip aalajangiiffigisassatut siunnersuut manna saqqummiuppaa:

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata kaammattuutitut aalajangersagaanik nr. 3/2015-imik, Inatsisartut tapersiinissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut:

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata Savalimmiuni, Kalaallit Nunaanni Islandimilu naalackersuisunut kaammattuutigaa Nunat avannarliit killiit aalisarnerup iluani naalackersuinikkut suleqatigiinneq nukittorsaqqullugu Nunat avannarliit killiit aalisagaqarfissuunerata iluaqutissartaata atorluarneratigut. Aalisarnerup iluani suleqatigiinnerup qanoq iliorluni annertusarneqarsinnaanera qulaajaqqullugu nunani taakkunani pingasuni naalackersuisunut inassutigineqarpoq misissuinerullu inernerinik ataatsimut Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiannut nassuiaateqarlutik. Sammisani ukunani qulequttat qulaajaavigineqarsinnaasut:

- **Susassaqarfimmi aalisarnermut tunngassuteqartumi maannakkut suleqatigiinneq pillugu nalunaarsuiffik**
- **Aalisarnermi isumalluutit aqunneqarneranni suleqatigiinnissamut periarfissat**
- **Nunarsuarmi immikkoortoq namminerisamik ataatsimoorussamik nittarsaassutitaassaaq imaluunniit ilisarnaaserneqassaaq aalisakkanillu tunisassianik tuniniaavittaarluni**
- **Immani ilisimatusaatitut misissuinermi suleqatigiinnissamut periarfissat**
- **Avatangiisinik attanneqarsinnaasumillu atuinnermut takutitsisumik nalunaarsuineq**
- **EU-mut niuerfinnilu allani tuniniaavinnut iserniarnermut annertunerusumik suleqatigiilernerup iluaqutissartai ajoqutissartaalu**
- **Susassaqarfimmi aalisarnermut tunngasumi naalackersuinikkut ataatsimoorussinissamut ataatsimoorussamillu isumaqatigiissusiornissamut periarfissat**
- **Nunat taakku pingasut aalisarnermi ataatsimut ingerlatsinermikkut nakooqutiginnaasaannik takutitsisumik nalunaarsuineq.**

Tunggavilersuut:

Naalackersuisut, atorfilittat, suliffeqarfiit inuussutissarsiutinillu ingerlatsisut akornanni ullumikkut suleqatigiittoqarpoq. Nunat akornanni aalisarnerup pillugu apeqqutinut ataatsimoorullugulu iliuuserisat pillugit suleqatigiinnerup maannakkut ingerlasup qulaajarniarnera ajornakusoorsinnaavoq.

Nunarsuarmi immat anginerpaat ilaat avannaata kitaaniipput, taamaattorli nunat taakku pingasut qanoq immami pisuussutsit aningaasangortinneqarnissaat kissaatiginerlugu nunarsuup immikkoortuanut atuuttumik ataatsimoorussamik siunniussat pillugit periusissiaqanngillat. Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiannit isumaqartoqarpoq nunat taakku pingasut assigiinngitsutigut arlalitsigut suleqatigiillutik periuseqalernerimikkut aningaasaqarnikkut

inissisimanitsinnik siumut isigisumik iluaqutaasinnaasumik inuiaqatigiit pisuuninngortissinnaagaat, tamanna aamma aalisarnikkut aalisarnermi avannaata kitaani suliffissuaqarnikkut pingaarutiliummat. Nunat taakku pingasut aningaasaqarnerat, issittumi nunanut allanut naleqqiullugu, annertunerungaartumik aalisarnermik toqqammaveqarpoq. Kalaallit Nunaata avammut niuerutaasa 88 %-i aalisakkatigut isertinneqartut, Islandimi 41 %-iusut kiisalu Savalimmiuni 94 %-iusut, issittumi affarlitsinni allani tamanna annikinneralaannguuvooq (kisitsisit 2012-imeersut)

Nunat avannarliit killiit assigiinngitsorpasuartigut aalisakkanik tunisassiornikkut aalisarnikkullu suleqatigiinnerminnik annertusaasinnaasut Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiat isumaqarpoq, tamanna aamma naak tuniniaanermut suliniummik ataatsimoorussamik siunniussaqaqaralarutta, nunarsuup immikkoortuani tassani nungukkiartuutaanngitsumik aalisarnissaq pillugu ilisimatusarneq ineriartortitsinerlu, pisat naliinut tunngatillugu aalisakkat ataasiakkaat tamakkerlugit atorluarneqarsinnaanerat, tamanna teknologi atorlugu tunisassiornerup pitsanngorsarneratigut nukissallu kattunnerisigut. Nunarsuarmi pisisartut pissarissaartut anguniarnerisigut pitsaasumik alliertortitsinissaq inissaqassaaq, MSC-mik nalunaaqutsersuinikkut aalisakkallu aallaavissinerisigut, aalisakkanik tunisassiat Atlantikup avannaani issittullu imartaani aalisarfiit pitsaanerpaaneersut kiisalu teknologi nutaaliaanerpaaq atorlugu aalisakkanik tukertitsivinneersut. Suliniutit taakku tamarmiullutik nunat ataasiakkaat aalisarnermut immikkoortuini suleriaatsinut atuuttunut tapersiisuusariaqarput, naak ilisimasani piginnaasanillu nuussinerup nunarsuup immikkoortua tamaat ataatsimut isigalugu annertuumik iluaqusersinnaagaluaraa.

Aalisarnermut tunngatillugu Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiat isumaqarpoq nunat taakku pingasut EU-mut sammisumik ataatsimoorussamik periuseqarnissaat pisariaqartoq, nunarsuup immikkoortuani tassani soqutigisat illersugassat amerlammata. Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata paasinninnera malillugu avannaata kitaani nunat ataatsimoorullugu naalakkersuinikkut aalisarnermut isummertariaqartut, kommissionip tungaanut ataatsimoorullugu qaqissinnaasaminnik.

Silap pissusiata allanngoriartornera immat kissakkiartornerannik nassataqartoq ingammik aalisakkat ikerinnarsiortut avannaata kitaanut anngunnerannik kinguneqarpoq, taakkulu immikkoortumi nunat assigiinngitsut aalisarfiinik aalajangersimasunik ataqqisaqaratik. Aalisakkat ikerinnarsiortut assigiinngitsut agguataarneqarnerannut Nunat Avannarliit Killiit akornanni suleqatigiinnerup annertusineqarnera aamma nunarsuup immikkoortuanut annertuumik iluaqutaasinnaavoq, tamanna ilisimatuunit siunnersorneqarnermik, ilisimariikkanillu assersuutigalugu uumassusilerinikkut nuna tamakkerlugu nalilersuinernit nunallu tamalaat akornanni suleqatigiinnernit, soorlu Immamik misissuinermut Nunat Tamat akornanni Siunnersuisoqatigiiffimmi ICES-imi Nunani Avannarlerni Killerni suleqatigiisitaq aqqutigalugu ilisimalikkanik tunngaveqarluni. Allanguutit silap pissusaanik atlantikullu avannaata allanngorarneranik tunngaveqarlutik pisarput, taamaalillutillu aalisakkat nuuttarnerannut pingaarnertut pissutaasarlutik. Nunarsuup immikkoortua ataatsimut isigalugu uumassusilinnik nalituunik annertoorujussuarnek pisuussuteqarpoq Nunallu Avannarliit Killiit aalisakkanik ikerinnarsiortunik pisassat agguanneqarnissaannut Europaunionimik Norgemillu isumaqatigiinniaqateqarnermi ataatsimik issiatitaqarunik iluanaarsinnaapput.

2014-imi Vestmannaeyjarimi ukiumoortumik ataatsimiinnermini Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiat ataatsimiititaliamik ataatsimoorussamik, siulittaasoqarfimmit, nunanillu ilaasortanit tamanit ilaasortamik ataatsimik inuttalernerqartumik, pilersitsinissaq aalajangiuppaa. Ataatsimiititaliaq 2015-imi marloriarluni ataatsimiippoq, nunat sutigut ataatsimoorussinnaasanik soqutigisaasa sunaassusersillugillu naluunaarsornissaat suliassaralugu, tamanna nunat akornanni suleqatigiinnermik nukittorsaataasumik. Ataatsimiititaliap sulinerata inernera allakkami ilanngussatut nassiuunerqartumi atuarneqarsinnaavoq. ”Issittumi nunarsuup immikkoortuani pineqartumi suleqatigiinnerup siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu nalilernerqarnera” august 2015-imi Runavikimi ukiumoortumik ataatsimeersuarnermi akuersissutigineqarpoq. Nunat ilaasortat akornanni sammisani ataatsimoorullugu soqutigisaqarfiusuni issittumut ataatsimoorullugu periusissamut nalunaarusiaq isumassarsititsinnaavoq. Sammisat sunaassusersisat ilaat aalisarnermut tunngassuteqarpoq.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai

Missingerneqarpoq aalisarnermut tunngasutigut naalakkersuinikkut suleqatigiinnerup nukittorsarneqarnissaa minnerunngitsumik Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmi, Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfimmi aamma Inuussutissarsiornermut Nunanullu allannut Naalakkersuisoqarfimmi allaffissornikkut nukissanik atuiffiusariaqassasoq.

Taamatuttaaqaq suliniutit isumaliutillu aalisarnermi susassaqaqtunut saqqummiunneqartariaqassapput.

Tamatuma kingorna naatsorsuutigisamik nassuiaasiornissaq taamatuttaaqaq allaffissornikkut nukissanik atuiffiusariaqassaaq, tamatumani AC-tut ukioq naallugu atorfik ataaseq-marluk missaat naatsorsuutigineqarlutik.

Allaffissornikkut nukissanik atuinissaq tamarmiusoq qanoq annertutigissanersoq maannangaaq oqaatigineqarsinnaanngilaq, Nunanili Avannarlerni Killerni ataqatigiissaagavimmik aalisarnermut tunngasutigut naalakkersuinikkut ingerlatsisoqassappat, aalisarnermik iluaquteqarniarnernik aqutsineq ilanngullugu, tamanna qularnanngitsumik allaffissornikkut nukissanik annertuumik pisariaqartitsiviussagunarpoq, aamma ungasinnerusoq isigalugu attatiinnarneqarnissaa aserfallatsaalineqarnissaalu eqqarsaatigalugit.

Namminersortunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai

Imaaliallaannaanngitsaq. Nassuiaasiassarli pilersaarutigineqartoq ataatsimut aalisarnermik iluaquteqarniarnernik aqutsinermi pitsanngoriaatsinik malitseqarpat naatsorsuutigineqarpoq tamanna namminersortut aningaasatigut iluaqutigisinnaassagaat.

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai

Imaaliallaannaanngitsaq. Nassuiaasiassarli pilersaarutigineqartoq ataatsimut aalisarnermik iluaquteqarniarnernik aqutsinermi pitsanngoriaatinik malitseqarpat naatsorsuutigineqarpoq tamanna innuttaasut aningaasatigut iluaqutigisinnaassagaat.